

مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری
جهان اسلام

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

جایگاه جهانی تولیدات علمی جمهوری اسلامی ایران و کشورهای اسلامی: فناوری‌های برنامه هفتم پیشرفت

جایگاه جهانی تولیدات علمی جمهوری اسلامی ایران و کشورهای اسلامی: فناوری های برنامه هفتم پیشرفت

کلیه حقوق معنوی این اثر متعلق به مؤسسه ISC است.

هرگونه استفاده از مطالب این گزارش با ذکر منبع بلامانع است

DOR: <https://dor.isc.ac/dor/20.1001.5.1.1404.10.1.8>

مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری
جهان اسلام

جایگاه جهانی تولیدات علمی جمهوری اسلامی ایران و کشورهای اسلامی: فناوری های برنامه هفتم پیشرفت

جمهوری اسلامی ایران کشوری است که استقلال سیاسی و فرهنگی و استقلال اقتصادی و علمی را در همه‌ی حوزه‌ها دنبال می‌کند. از این رو، به دنبال دستیابی به علوم و فناوری است. اقتدار ملی در سایه‌ی توجه به علم و فناوری به دست می‌آید. ذکر این نکته ضروری است که استفاده از فناوری و نوآوری فقط به معنای تولید مستندات و مقالات نیست بلکه شامل پیاده‌سازی و استفاده از آن در زندگی افراد و در حکمرانی مدیریت کشور است. با توجه به برنامه‌های در حال تدوین در کشور از جمله برنامه هفتم پیشرفت، توجه خاصی به فناوری های حوزه های مختلف شده است. بنابراین انتظار می‌رود که رتبه ما از نظر استفاده از این فناوری‌ها در زندگی هم بهتر شود.

در راستای تحقق اهداف کلان پیشرفت و ارتقای جایگاه علمی و فناوری کشور، برنامه هفتم پیشرفت جمهوری اسلامی ایران در ماده ۹۹ بند «ت» تأکید ویژه‌ای بر اهمیت راهبردی چند حوزه پیشرفته فناوری داشته است. بر اساس مواد مرتبط در این برنامه، تمرکز اصلی بر تسریع در توسعه و بومی‌سازی فناوری‌های نوین معطوف شده که موتور محرک رشد اقتصادی و قدرت ملی در قرن بیست و یکم تلقی می‌شوند. به طور مشخص، این برنامه بر تقویت زیرساخت‌ها و حمایت از تولید دانش در زمینه‌هایی نظیر فناوری‌های هوش مصنوعی (AI)، پیشبرد مرزهای دانش در مواد پیشرفته (Advanced Materials) که کاربردهای گسترده‌ای در صنایع مختلف دارند، و همچنین سرمایه‌گذاری هدفمند در حوزه علوم شناختی (Cognitive Sciences) به منظور فهم بهتر و بهبود عملکرد انسان در تعامل با فناوری‌ها، تأکید نموده است. علاوه بر این، با درک اهمیت استراتژیک نسل بعدی محاسبات و ارتباطات، برنامه هفتم پیشرفت توجه ویژه‌ای به فناوری کوانتوم (Quantum Technology) نیز داشته و سرمایه‌گذاری در این حوزه را برای تضمین مزیت رقابتی و امنیت آینده کشور، به عنوان یکی از محورهای کلیدی در نقشه فناوری‌های آینده قرار داده است.

جدول شماره ۱، رتبه و تعداد تولیدات علمی کشورهای پیشرو جهان در فناوری های هفتم پیشرفت در بازه زمانی ۵ ساله را نشان می دهد. بر اساس داده های پایگاه وب آو ساینس (Web of Science) در فناوری هوش مصنوعی، کشورهای آمریکا با ۷۲۲۱۳ مدرک؛ چین با ۷۰۴۷۹ مدرک و هند با ۲۲۲۳۳ مدرک در رتبه های اول تا سوم قرار دارند. در فناوری کوانتوم، کشورهای چین با ۸۸۰۸۸ مدرک؛ آمریکا با ۴۴۹۰۹ مدرک و هند با ۲۴۵۳۴ مدرک در رتبه های اول تا سوم قرار دارند. در فناوری مواد پیشرفته، کشورهای چین با ۲۰۶۶ مدرک؛ هند با ۱۳۶۲ مدرک و آمریکا با ۸۶۸ مدرک در رتبه های اول تا سوم قرار دارند. در فناوری علوم شناختی، کشورهای آمریکا با ۱۰۲۹ مدرک؛ انگلستان با ۳۵۷ مدرک و آلمان با ۳۰۷ مدرک در رتبه های اول تا سوم قرار دارند.

جدول ۱. جایگاه فناوری های برنامه هفتم پیشرفت در کشورهای پیشرو جهانی در بازه زمانی ۲۰۲۱-۲۰۲۵

تعداد مدارک علمی				رتبه
علوم شناختی	مواد پیشرفته	کوانتوم	هوش مصنوعی	۲۰۲۱-۲۰۲۵
آمریکا (۱۰۲۹)	چین (۲۰۶۶)	چین (۸۸۰۸۸)	آمریکا (۷۲۲۱۳)	۱
انگلستان (۳۵۷)	هند (۱۳۶۲)	آمریکا (۴۴۹۰۹)	چین (۷۰۴۷۹)	۲
آلمان (۳۰۷)	آمریکا (۸۶۸)	هند (۲۴۵۳۴)	هند (۲۲۲۳۳)	۳
چین (۲۹۸)	کره جنوبی (۳۱۵)	آلمان (۲۱۸۷۱)	انگلستان (۲۰۸۸۵)	۴
ایتالیا (۱۹۲)	آلمان (۳۰۵)	ژاپن (۱۴۴۵۲)	آلمان (۱۸۵۹۵)	۵
کانادا (۱۹۱)	انگلستان (۲۹۱)	انگلستان (۱۲۰۵۷)	ایتالیا (۱۶۲۶۶)	۶
استرالیا (۱۵۶)	عربستان سعودی (۲۸۳)	ایتالیا (۱۱۴۷۸)	کره جنوبی (۱۳۲۲۳)	۷
روسیه (۱۳۸)	ایتالیا (۲۵۷)	فرانسه (۱۱۱۴۳)	اسپانیا (۱۲۵۳۹)	۸
هلند (۱۳۶)	<u>جمهوری اسلامی ایران</u> (۲۱۶)	روسیه (۱۰۹۰۸)	کانادا (۱۲۴۴۷)	۹
اسپانیا (۱۳۶)	اسپانیا (۲۰۶)	کره جنوبی (۹۵۸۹)	استرالیا (۱۱۴۴۰)	۱۰

جدول شماره ۲، رتبه و تعداد تولیدات علمی کشورهای پیشرو اسلامی در فناوری های هفتم پیشرفت در بازه زمانی ۵ ساله را نشان می دهد. بر اساس داده های پایگاه وب آو ساینس (Web of Science) در فناوری هوش مصنوعی، عربستان سعودی با ۹۲۲۶ مدرک؛ ترکیه با ۶۶۸۶ مدرک و جمهوری اسلامی ایران با ۵۰۶۸ مدرک در رتبه های اول تا سوم قرار دارند. در فناوری کوانتوم، عربستان سعودی با ۶۱۶۰ مدرک؛ جمهوری اسلامی ایران با ۵۹۷۵ مدرک و مصر با ۳۱۵۱ مدرک در رتبه های اول تا سوم قرار دارند. در فناوری مواد پیشرفته، کشورهای عربستان سعودی با ۲۸۳ مدرک؛ جمهوری اسلامی ایران با ۲۱۶ مدرک و مالزی با ۱۵۴ مدرک در رتبه های اول تا سوم قرار دارند. در فناوری علوم شناختی، کشورهای جمهوری اسلامی ایران با ۳۲ مدرک؛ ترکیه با ۲۳ مدرک و عربستان سعودی با ۲۲ مدرک در رتبه های اول تا سوم قرار دارند.

جدول ۲. جایگاه فناوری های برنامه هفتم پیشرفت در کشورهای پیشرو اسلامی در بازه زمانی ۲۰۲۱-۲۰۲۵

رتبه	تعداد مدارک علمی			
۲۰۲۱-۲۰۲۵	هوش مصنوعی	کوانتوم	مواد پیشرفته	علوم شناختی
۱	عربستان سعودی (۹۲۲۶)	عربستان سعودی (۶۱۶۰)	عربستان سعودی (۲۸۳)	<u>جمهوری اسلامی ایران</u> (۳۲)
۲	ترکیه (۶۶۸۶)	<u>جمهوری اسلامی ایران</u> (۵۹۷۵)	<u>جمهوری اسلامی ایران</u> (۲۱۶)	ترکیه (۲۳)
۳	<u>جمهوری اسلامی ایران</u> (۵۰۶۸)	مصر (۳۱۵۱)	مالزی (۱۵۴)	عربستان سعودی (۲۲)
۴	پاکستان (۴۵۹۷)	پاکستان (۳۰۸۰)	پاکستان (۱۲۱)	مالزی (۱۵)
۵	مالزی (۴۱۷۸)	ترکیه (۲۵۳۸)	اندونزی (۱۰۶)	پاکستان (۱۴)
۶	مصر (۳۴۶۲)	مالزی (۱۵۳۷)	مصر (۹۶)	امارات متحده عربی (۱۴)
۷	امارات متحده عربی (۳۴۴۹)	مراکش (۱۳۸۱)	مراکش (۸۸)	اندونزی (۱۰)
۸	اندونزی (۱۵۲۸)	عراق (۱۳۷۹)	ترکیه (۸۶)	مراکش (۹)
۹	اردن (۱۵۲۷)	امارات متحده عربی (۱۲۳۳)	عراق (۷۹)	قطر (۹)
۱۰	عراق (۱۴۲۳)	تونس (۷۳۴)	امارات متحده عربی (۵۶)	مصر (۸)

بهترین رتبه جمهوری اسلامی ایران در بین فناوری های ذکر شده در بازه زمانی ۵ ساله مربوط به فناوری مواد پیشرفته (رتبه ۸ جهانی در سال ۲۰۲۴ و رتبه ۹ جهانی در سال ۲۰۲۵) می باشد. بیشترین تولیدات علمی جمهوری اسلامی ایران در بازه زمانی ۵ ساله مربوط به فناوری کوانتوم (۵۹۷۵ مدرک) و کمترین تولیدات علمی مربوط به فناوری علوم شناختی (۳۲ مدرک) می باشد (جدول ۳).

جدول ۳. تولیدات علمی و رتبه جهانی فناوری های جمهوری اسلامی ایران در بازه زمانی ۲۰۲۱-۲۰۲۵

رتبه					تعداد					تعداد	رتبه	جایگاه
۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۱-۲۰۲۵	۲۰۲۱-۲۰۲۵	Web of Science
۱۷	۱۸	۱۹	۲۱	۱۸	۶۱۳	۷۲۲	۷۹۴	۱۳۴۵	۱۵۹۴	۵۰۶۸	۱۹	هوش مصنوعی
۱۳	۱۳	۱۴	۱۴	۱۴	۱۳۲۶	۱۳۱۱	۱۱۸۰	۱۱۷۳	۹۸۵	۵۹۷۵	۱۴	کوانتوم
۱۳	۱۱	۱۰	۸	۹	۲۹	۳۳	۳۶	۵۷	۶۱	۲۱۶	۹	مواد پیشرفته
۳۷	۲۴	۲۴	۳۴	۲۳	۴	۷	۱۰	۴	۷	۳۲	۲۷	علوم شناختی

بهترین رتبه عربستان سعودی در بین فناوری های ذکر شده در بازه زمانی ۵ ساله مربوط به فناوری مواد پیشرفته (رتبه ۴ جهانی در سال ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵) می باشد. بیشترین تولیدات علمی عربستان سعودی در بازه زمانی ۵ ساله مربوط به فناوری هوش مصنوعی (۹۲۲۶ مدرک) و کمترین تولیدات علمی مربوط به فناوری علوم شناختی (۲۲ مدرک) می باشد (جدول ۴).

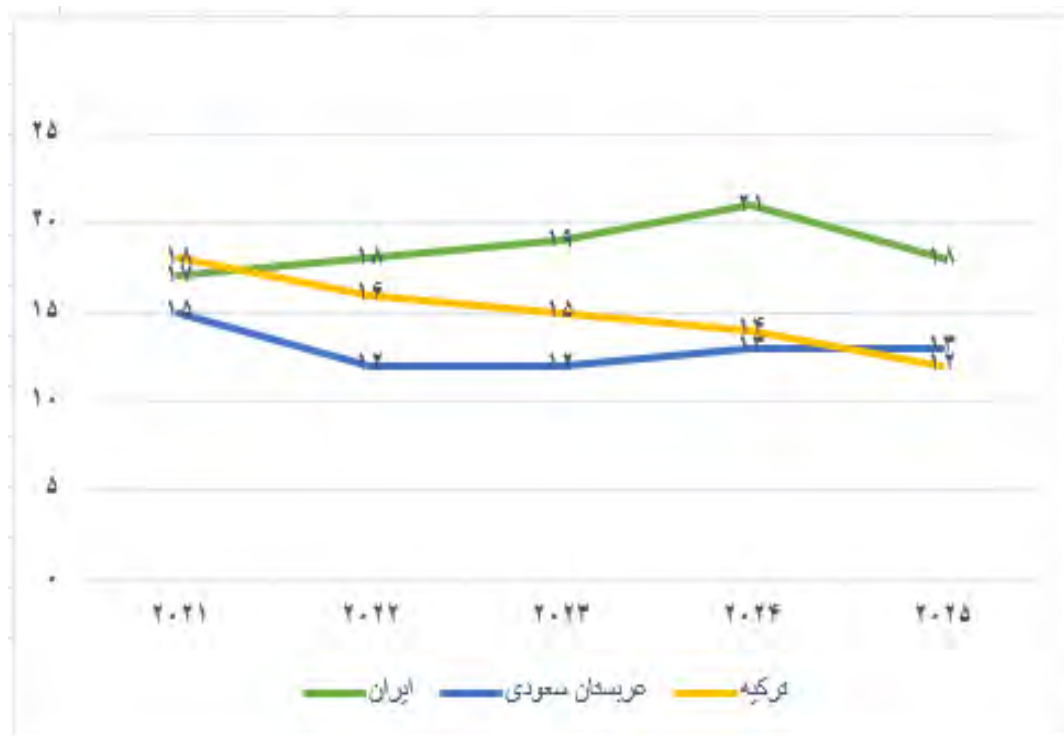
جدول ۴. تولیدات علمی و رتبه جهانی فناوری های عربستان سعودی در بازه زمانی ۲۰۲۱-۲۰۲۵

رتبه					تعداد					تعداد	رتبه	جایگاه
۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۱-۲۰۲۵	۲۰۲۱-۲۰۲۵	Web of Science
۱۵	۱۲	۱۲	۱۳	۱۳	۷۶۵	۱۳۷۳	۱۶۳۳	۲۴۴۷	۳۰۰۸	۹۲۲۶	۱۳	هوش مصنوعی
۱۹	۱۸	۱۳	۱۳	۱۱	۹۲۱	۱۰۵۲	۱۲۸۶	۱۵۱۷	۱۳۵۴	۶۱۶۰	۱۳	کوانتوم
۲۲	۱۶	۱۲	۴	۴	۱۸	۱۹	۳۲	۸۸	۱۲۶	۲۸۳	۷	مواد پیشرفته
۵۵	۳۶	۴۴	۳۹	۲۱	۲	۵	۲	۴	۹	۲۲	۳۳	علوم شناختی

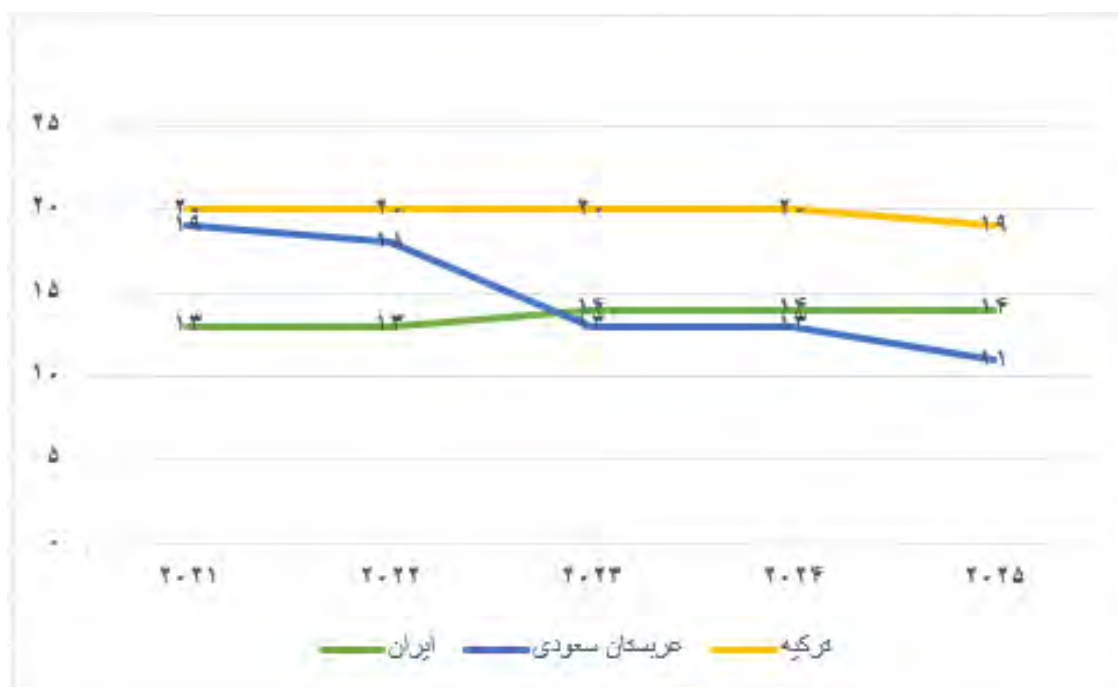
بهترین رتبه ترکیه در بین فناوری‌های ذکر شده در بازه زمانی ۵ ساله مربوط به فناوری هوش مصنوعی (رتبه ۱۲ جهانی در سال ۲۰۲۵) می‌باشد. بیشترین تولیدات علمی ترکیه در بازه زمانی ۵ ساله مربوط به فناوری هوش مصنوعی (۶۶۸۶ مدرک) و کمترین تولیدات علمی مربوط به فناوری علوم شناختی (۲۳ مدرک) می‌باشد (جدول ۵).

جدول ۵. تولیدات علمی و رتبه جهانی فناوری های ترکیه در بازه زمانی ۲۰۲۱-۲۰۲۵

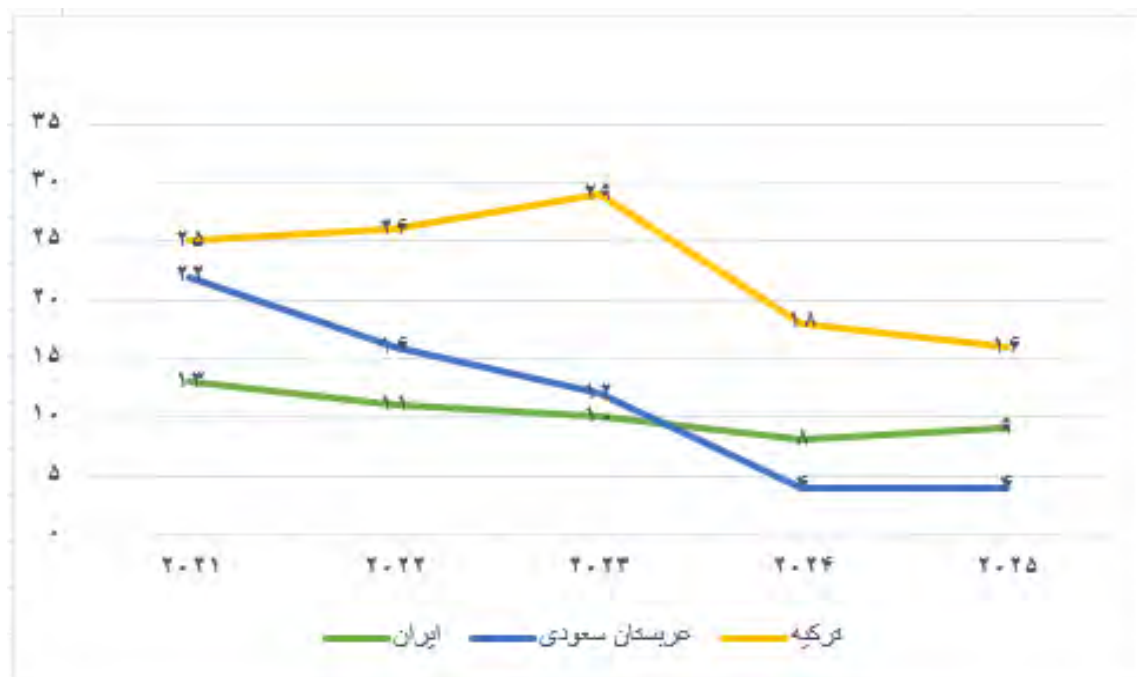
رتبه					تعداد					تعداد	رتبه	جایگاه
۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۱	۲۰۲۲	۲۰۲۳	۲۰۲۴	۲۰۲۵	۲۰۲۱-۲۰۲۵	۲۰۲۱-۲۰۲۵	Web of Science
۱۸	۱۶	۱۵	۱۴	۱۲	۸	۵۵	۱۱۲۳	۲۳۳۰	۳۱۷۰	۶۶۸۶	۱۵	هوش مصنوعی
۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۱۹	۳	۴۷	۸۷۰	۸۶۶	۷۵۲	۲۵۳۸	۲۷	کوانتوم
۲۵	۲۶	۲۹	۱۸	۱۶	۰	۰	۱۳	۳۰	۴۳	۸۶	۲۸	مواد پیشرفته
۳۰	۳۱	۲۵	۳۵	۲۷	۰	۱	۱۲	۳	۷	۲۳	۳۲	علوم شناختی

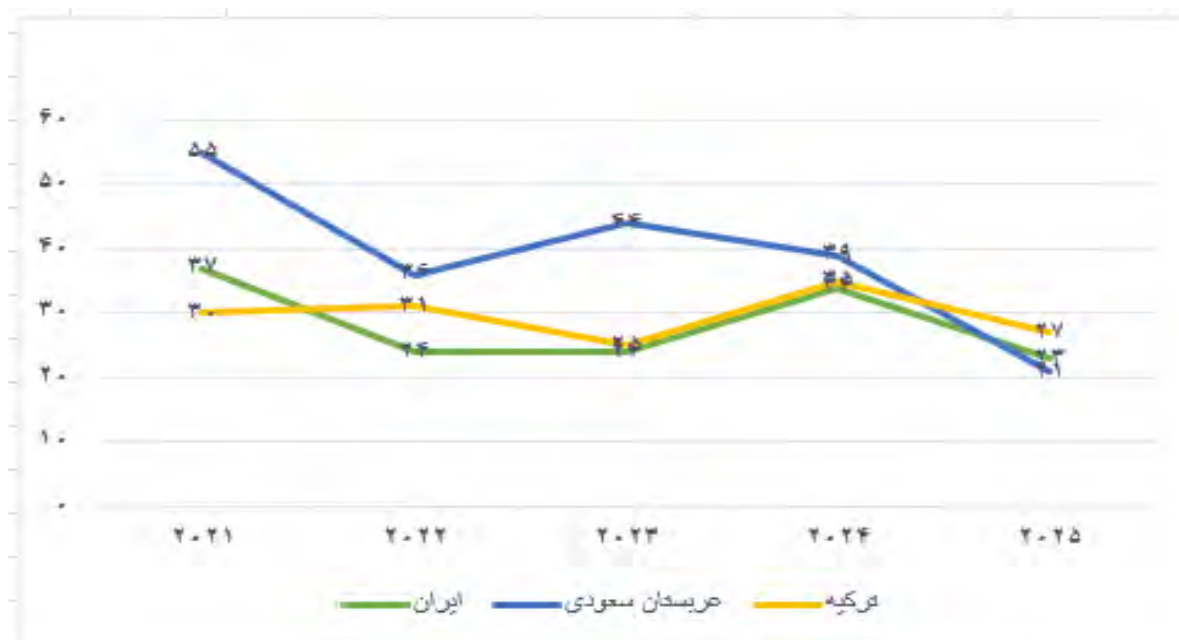
نمودار ۱. مقایسه رتبه جمهوری اسلامی ایران، عربستان سعودی و ترکیه در فناوری هوش مصنوعی

نمودار ۲. مقایسه رتبه جمهوری اسلامی ایران، عربستان سعودی و ترکیه در فناوری کوانتوم

نمودار ۳. مقایسه رتبه جمهوری اسلامی ایران، عربستان سعودی و ترکیه در فناوری مواد پیشرفته

نمودار ۴. مقایسه رتبه جمهوری اسلامی ایران، عربستان سعودی و ترکیه در فناوری علوم شناختی

رتبه بندی EduRank.org

EduRank.org یک رتبه‌بندی مستقل مبتنی بر متریک است که ۱۴ هزار و ۱۴۱ دانشگاه از ۱۸۳ کشور را ارزیابی می‌کند. این نظام رتبه‌بندی از پایگاه اختصاصی داده با نمایه ۱۱۵,۲۹۵,۷۸۶ اثر علمی منتشر شده و از ۲,۹۶۴,۰۸۳,۳۱۵ استناد برای رتبه‌بندی دانشگاه‌ها در ۲۴۶ موضوع تحقیقاتی استفاده می‌کند.

رتبه‌بندی جهانی EduRank این دانشگاه‌ها را با سه شاخص عملکرد پژوهشی (وزن ۴۵ درصد)، شهرت غیر دانشگاهی (وزن ۴۵ درصد) و نمره فارغ التحصیلان (وزن ۱۰ درصد) رده‌بندی می‌کند. در این رتبه‌بندی فهرستی از بهترین دانشگاه‌های جهان بر اساس عملکرد تحقیقاتی آن‌ها در حوزه‌های مختلف، آورده شده است. بر اساس داده‌های این رتبه‌بندی در حوزه هوش مصنوعی در سال ۲۰۲۵، دانشگاه استنفورد از ایالات متحده آمریکا در رده اول قرار دارد. در این نظام رتبه‌بندی تعداد ۱۰۰ دانشگاه جمهوری اسلامی ایران نیز بر اساس عملکرد پژوهشی آن‌ها در حوزه هوش مصنوعی آورده شده است.

بهترین رتبه دانشگاه‌های ایران در حوزه هوش مصنوعی، مربوط به دانشگاه تهران بوده است. دانشگاه‌های صنعتی امیرکبیر و دانشگاه علم و صنعت ایران در رتبه‌های بعدی قرار دارند (جدول ۶).

جدول ۶. فهرست دانشگاه‌های برتر ایران در نظام EduRank.org در حوزه هوش مصنوعی

ردیف	دانشگاه	رتبه در آسیا	رتبه در جهان
۱	دانشگاه تهران	۵۶	۲۰۶
۲	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۷۷	۲۸۳
۳	دانشگاه علم و صنعت ایران	۸۵	۳۱۶
۴	دانشگاه صنعتی شریف	۹۰	۳۳۸
۵	دانشگاه تبریز	۱۴۷	۵۶۵
۶	دانشگاه شهید بهشتی	۱۴۸	۵۶۷
۷	دانشگاه تربیت مدرس	۱۵۲	۵۷۹
۸	دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	۱۵۶	۵۹۵
۹	دانشگاه فردوسی مشهد	۱۷۰	۶۳۷
۱۰	دانشگاه شیراز	۱۷۸	۶۵۹

بر اساس رتبه بندی EduRank.org، در بین کشورهای جهان اسلام در حوزه هوش مصنوعی، دانشگاه تهران (جمهوری اسلامی ایران)، دانشگاه فناوری مالزی و دانشگاه صنعتی امیرکبیر در رتبه‌های اول تا سوم قرار دارند. دانشگاه تهران رتبه ۲۰۶ جهانی، دانشگاه فناوری مالزی رتبه ۲۶۶ جهانی و دانشگاه صنعتی امیرکبیر رتبه ۲۸۳ جهانی را دارند (جدول ۷).

جدول ۷. فهرست دانشگاه‌های برتر کشورهای جهان اسلام در نظام EduRank.org در حوزه هوش مصنوعی

ردیف	دانشگاه	رتبه در آسیا	رتبه جهانی
۱	دانشگاه تهران	۵۶	۲۰۶
۲	دانشگاه فناوری مالزی	۷۳	۲۶۶
۳	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۷۷	۲۸۳
۴	دانشگاه علم و صنعت ایران	۸۵	۳۱۶
۵	دانشگاه صنعتی شریف	۹۰	۳۳۸
۶	دانشگاه ملک سعود عربستان	۹۸	۳۵۸
۷	دانشگاه ملک عبدالعزیز عربستان	۱۰۰	۳۶۲

بر اساس داده‌های این رتبه بندی در حوزه کوانتوم در سال ۲۰۲۵، مؤسسه فناوری ماساچوست از ایالات متحده آمریکا در رده اول قرار دارد.

بهترین رتبه دانشگاه‌های ایران در حوزه کوانتوم، مربوط به دانشگاه تهران بوده است. دانشگاه‌های صنعتی شریف و دانشگاه صنعتی امیرکبیر در رتبه‌های بعدی قرار دارند (جدول ۸).

جدول ۸. فهرست دانشگاه‌های برتر ایران در نظام EduRank.org در حوزه کوانتوم

ردیف	دانشگاه	رتبه در آسیا	رتبه در جهان
۱	دانشگاه تهران	۸۴	۲۸۸
۲	دانشگاه صنعتی شریف	۹۶	۳۳۵
۳	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۹۹	۳۴۷
۴	دانشگاه علم و صنعت ایران	۱۱۸	۴۲۷
۵	دانشگاه تبریز	۱۳۲	۴۷۹
۶	دانشگاه تربیت مدرس	۱۴۱	۵۰۵
۷	دانشگاه صنعتی اصفهان	۱۵۶	۵۳۵
۸	دانشگاه شیراز	۱۷۶	۵۹۵
۹	دانشگاه فردوسی مشهد	۱۷۷	۵۹۶
۱۰	دانشگاه شهید بهشتی	۱۹۱	۶۴۲

بر اساس رتبه بندی EduRank.org، در بین کشورهای جهان اسلام در حوزه کوانتوم، دانشگاه تهران (جمهوری اسلامی ایران)، دانشگاه ملک عبدالعزیز (عربستان سعودی) و دانشگاه مالایا (مالزی) در رتبه های اول تا سوم قرار دارند. دانشگاه تهران رتبه ۲۸۸ جهانی، دانشگاه ملک عبدالعزیز رتبه ۳۲۱ جهانی و دانشگاه مالایا رتبه ۳۳۰ جهانی را دارند (جدول ۹).

جدول ۹. فهرست دانشگاه های برتر کشورهای جهان اسلام در نظام EduRank.org در حوزه کوانتوم

ردیف	دانشگاه	رتبه در آسیا	رتبه جهانی
۱	دانشگاه تهران	۸۴	۲۸۸
۲	دانشگاه ملک عبدالعزیز عربستان	۹۰	۳۲۱
۳	دانشگاه مالایا	۹۴	۳۳۰
۴	دانشگاه صنعتی شریف	۹۶	۳۳۵
۵	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۹۹	۳۴۷

بر اساس داده های این رتبه بندی در حوزه مواد در سال ۲۰۲۵، مؤسسه فناوری ماساچوست از ایالات متحده آمریکا در رده اول قرار دارد. در این نظام رتبه بندی تعداد ۱۰۰ دانشگاه جمهوری اسلامی ایران نیز بر اساس عملکرد پژوهشی آنها در حوزه مواد آورده شده است. بهترین رتبه دانشگاه های ایران در حوزه مواد، مربوط به دانشگاه تهران بوده است. دانشگاه های صنعتی امیرکبیر و دانشگاه صنعتی شریف در رتبه های بعدی قرار دارند (جدول ۱۰).

جدول ۱۰. فهرست دانشگاه های برتر ایران در نظام EduRank.org در حوزه مواد

ردیف	دانشگاه	رتبه در آسیا	رتبه در جهان
۱	دانشگاه تهران	۸۰	۲۱۰
۲	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۹۸	۳۰۰
۳	دانشگاه صنعتی شریف	۱۰۶	۳۲۷
۴	دانشگاه علم و صنعت ایران	۱۱۷	۳۶۱
۵	دانشگاه صنعتی اصفهان	۱۲۶	۳۸۶
۶	دانشگاه تربیت مدرس	۱۲۷	۳۹۱

ردیف	دانشگاه	رتبه در آسیا	رتبه در جهان
۷	دانشگاه تبریز	۱۸۱	۵۳۵
۸	دانشگاه شیراز	۱۸۶	۵۴۷
۹	دانشگاه فردوسی مشهد	۱۹۴	۵۸۰
۱۰	دانشگاه شهید بهشتی	۲۵۷	۷۴۵

بر اساس رتبه بندی EduRank.org، در بین کشورهای جهان اسلام در حوزه مواد، دانشگاه تهران (جمهوری اسلامی ایران)، دانشگاه مالزی و دانشگاه ملک سعود (عربستان سعودی) در رتبه های اول تا سوم قرار دارند. دانشگاه تهران رتبه ۲۱۰ جهانی، دانشگاه مالزی رتبه ۲۷۷ جهانی و دانشگاه ملک سعود رتبه ۲۸۳ جهانی را دارند (جدول ۱۱).

جدول ۱۱. فهرست دانشگاه های برتر کشورهای جهان اسلام در نظام EduRank.org در حوزه مواد

ردیف	دانشگاه	رتبه در آسیا	رتبه جهانی
۱	دانشگاه تهران	۸۰	۲۱۰
۲	دانشگاه مالزی	۹۲	۲۷۷
۳	دانشگاه ملک سعود	۹۴	۲۸۳
۴	دانشگاه ملی مالزی	۹۵	۲۹۱
۵	دانشگاه فناوری مالزی	۹۷	۲۹۶
۶	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۹۸	۳۰۰

بر اساس داده های این رتبه بندی در حوزه علوم شناختی سال ۲۰۲۵، کالج دانشگاهی لندن از انگلستان در رده اول قرار دارد. بهترین رتبه دانشگاه های ایران در حوزه علوم شناختی، مربوط به دانشگاه تهران بوده است. دانشگاه های صنعتی امیرکبیر و دانشگاه صنعتی شریف در رتبه های بعدی قرار دارند (جدول ۱۲).

جدول ۱۲. فهرست دانشگاه‌های برتر ایران در نظام EduRank.org در حوزه علوم شناختی

ردیف	دانشگاه	رتبه در آسیا	رتبه در جهان
۱	دانشگاه تهران	۷۶	۳۸۰
۲	دانشگاه صنعتی امیرکبیر	۱۰۲	۴۶۱
۳	دانشگاه صنعتی شریف	۱۲۷	۵۶۰
۴	دانشگاه تربیت مدرس	۱۴۸	۶۲۴
۵	دانشگاه علم و صنعت ایران	۱۵۷	۶۴۸
۶	دانشگاه شیراز	۱۷۸	۷۰۸
۷	دانشگاه علوم پزشکی تهران	۱۹۱	۷۳۸
۸	دانشگاه فردوسی مشهد	۲۰۰	۷۵۷
۹	دانشگاه صنعتی خواجه نصیرالدین طوسی	۲۳۴	۸۴۰
۱۰	دانشگاه اصفهان	۲۵۹	۹۱۷

بر اساس رتبه بندی EduRank.org، در بین کشورهای جهان اسلام در حوزه علوم شناختی، دانشگاه اندونزی، دانشگاه تهران و دانشگاه ملک سعود (عربستان سعودی) در رتبه‌های اول تا سوم قرار دارند. دانشگاه اندونزی رتبه ۳۰۰ جهانی، دانشگاه تهران رتبه ۳۸۰ جهانی و دانشگاه ملک سعود رتبه ۳۹۹ جهانی را دارند (جدول ۱۳).

جدول ۱۳. فهرست دانشگاه‌های برتر کشورهای جهان اسلام در نظام EduRank.org در حوزه علوم شناختی

ردیف	دانشگاه	رتبه در آسیا	رتبه جهانی
۱	دانشگاه اندونزی	۶۴	۳۰۰
۲	دانشگاه تهران	۷۶	۳۸۰
۳	دانشگاه ملک سعود	۸۲	۳۹۹
۴	دانشگاه فناوری مالزی	۸۶	۴۱۷
۵	دانشگاه فرات ترکیه	۸۷	۴۱۸

نظام رتبه‌بندی سایمگو (SCImago)

نظام رتبه‌بندی سایمگو یکی از شاخص‌های توسعه‌یافته رتبه‌بندی مجلات علمی و کشورهای مختلف در سراسر جهان است که توسط پایگاه اطلاعاتی Scopus با استفاده از الگوریتم Google Page Rank طراحی شده است. SCImago توسط گروه ویژه تحقیق و بررسی، دانشگاه گرانادا ایجاد شد. این شاخص به تحلیل و ارزیابی حوزه‌های علمی می‌پردازد و مجلات را از سال ۱۹۹۶ به بعد در پایگاه اطلاعاتی Scopus در بر می‌گیرد. رتبه‌بندی سایمگو اطلاعات خود را به صورت روزانه از بانک اطلاعاتی Scopus دریافت می‌کند و آنها را به رایگان در اختیار عموم قرار می‌دهد. این اطلاعات مربوط به مدارک علمی منتشر شده از سال ۱۹۹۶ به بعد است که رتبه‌بندی سایمگو (SCImago) با استفاده از آنها هم کشورها و هم نشریات علمی را بر اساس شاخص‌های زیر رتبه‌بندی می‌کند:

✓ SJR : میزان نفوذ و شهرت نشریه را با استفاده از تعداد استنادات وزن‌دار به مدارک علمی سه سال گذشته در نشریه محاسبه می‌کند.

✓ شاخص H (H-Index): این شاخص تعداد مدارک علمی از نشریه را محاسبه می‌کند که حداقل H استناد داشته‌اند. به این ترتیب، با استفاده از این شاخص بازده علمی نشریه و تأثیر علمی آن مشخص می‌شود. از این شاخص می‌توان برای رتبه‌بندی علمی کشورها نیز استفاده کرد.

✓ تعداد کل مدارک علمی در سال مورد نظر [Total Docs (year)].

✓ تعداد کل مدارک علمی در سه سال گذشته [Total Docs (three year)].

✓ تعداد منابع (Total Refs): تعداد کل منابع کتابشناختی که نشریه در دوره‌ی زمانی انتخاب شده به آنها ارجاع داده است.

✓ تعداد کل مدارک قابل استناد [Total Cites (three years)]: این عدد تعداد کل مدارک علمی قابل استنادی است که در سه سال پیش از سال انتخابی (بدون احتساب مدارک علمی سال منتخب) در نشریه منتشر شده‌اند.

✓ تعداد مدارک علمی قابل استناد در سه سال گذشته [Citable Docs (year)]: تعداد کل مطالب قابل استناد که در سه سال پیش از سال انتخابی (بدون احتساب مطالب سال منتخب) در نشریه منتشر شده‌اند.

- ✓ نرخ استناد به مدارک علمی انتشار یافته [Cites/Docs (two year)]: میانگین تعداد استناد به ازای هر مدارک علمی انتشار یافته در دو سال پیش از سال انتخابی (بدون احتساب مطالب سال منتخب)
- ✓ نرخ منابع به مدارک علمی انتشار یافته [Ref/Docs (year)]: میانگین تعداد منابع کتابشناسی به ازای هر مدارک علمی انتشار یافته در سال منتخب

All subject areas		Artificial Intelligence		All regions		2024	
Display countries with at least 0		Documents		Apply		Download data	
Country		↓ Documents	Citable documents	Citations	Self-Citations	Citations per Document	H index
1	 China	31050	30796	53966	40139	1.74	449
2	 United States	12619	12262	14355	3913	1.14	694
3	 India	7711	7316	12444	5945	1.61	239

شکل ۱. جایگاه حوزه هوش مصنوعی کشورهای پیشرو جهانی در سال ۲۰۲۴

(منبع: رتبه‌بندی سایمگو ۲۰۲۴)

در سال ۲۰۲۴ در بین کشورهای پیشرو جهانی در حوزه هوش مصنوعی، به ترتیب کشورهای چین با ۳۱۰۵۰ مدرک؛ آمریکا با ۱۲۶۱۹ مدرک و هند با ۷۷۱۱ مدرک در رتبه‌های اول تا سوم قرار دارند. جمهوری اسلامی ایران با ۱۳۲۸ مدرک در بین کشورهای پیشرو جهانی رتبه ۱۵ را به خود اختصاص داده است (شکل ۱).

All subject areas

Artificial Intelligence

Middle East

2024

Display countries with at least 0

Documents

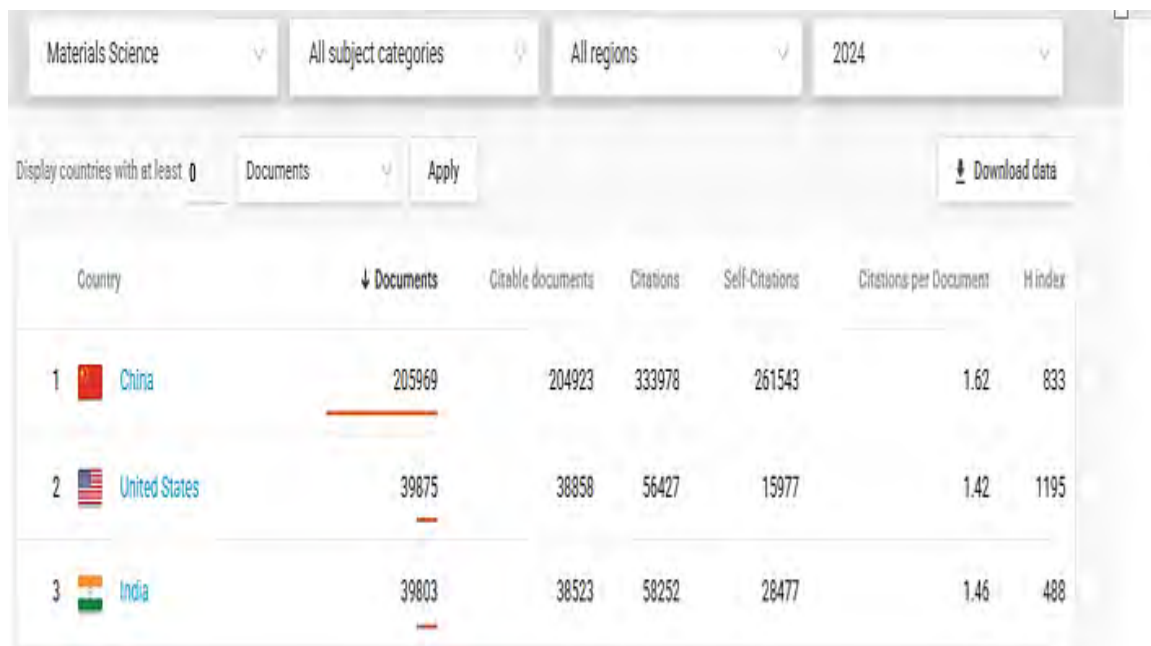
Apply

Download data

Country	↓ Documents	Citable documents	Citations	Self-Citations	Citations per Document	H index
1 Iran	1328	1291	2438	460	1.84	170
2 Saudi Arabia	1167	1083	3117	622	2.67	150
3 Turkey	1152	1116	3268	597	2.84	192
4 United Arab Emirates	791	641	1996	268	2.52	94
5 Jordan	585	431	1926	710	3.29	96

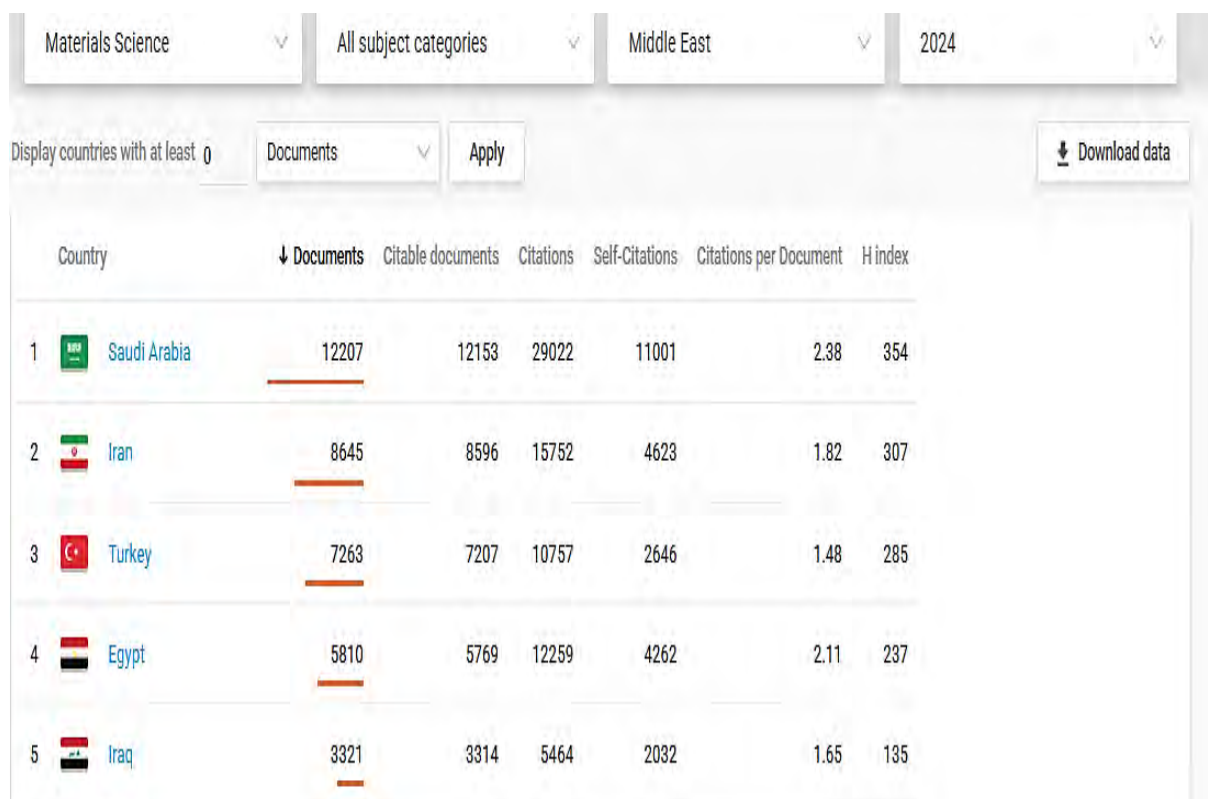
شکل ۲. جایگاه حوزه هوش مصنوعی کشورهای پیشرو منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۲۴
(منبع: رتبه‌بندی سایمگو ۲۰۲۴)

در سال ۲۰۲۴ در بین کشورهای پیشرو منطقه خاورمیانه در حوزه هوش مصنوعی، به ترتیب کشورهای جمهوری اسلامی ایران با ۱۳۲۸ مدرک؛ عربستان سعودی با ۱۱۶۷ مدرک و ترکیه با ۱۱۵۲ مدرک در رتبه‌های اول تا سوم قرار دارند (شکل ۲).

شکل ۳. جایگاه حوزه مواد کشورهای پیشرو جهانی در سال ۲۰۲۴
(منبع: رتبه‌بندی سایمگو ۲۰۲۴)

در سال ۲۰۲۴ در بین کشورهای پیشرو جهانی در حوزه مواد، به ترتیب کشورهای چین با ۲۰۵۹۶۹ مدرک؛ آمریکا با ۳۹۸۷۵ مدرک و هند با ۳۹۸۰۳ مدرک در رتبه‌های اول تا سوم قرار دارند. جمهوری اسلامی ایران با ۸۶۴۵ مدرک در بین کشورهای پیشرو جهانی رتبه ۱۳ را به خود اختصاص داده است (شکل ۳).

شکل ۴. جایگاه حوزه مواد کشورهای پیشرو منطقه خاورمیانه در سال ۲۰۲۴

(منبع: رتبه‌بندی سایمگو ۲۰۲۴)

در سال ۲۰۲۴ در بین کشورهای پیشرو منطقه خاورمیانه در حوزه مواد، به ترتیب کشورهای عربستان سعودی با ۱۲۲۰۷ مدرک؛ جمهوری اسلامی ایران با ۸۶۴۵ مدرک و ترکیه با ۷۲۶۳ مدرک در رتبه‌های اول تا سوم قرار دارند (شکل ۴).

مؤسسه استنادی و پایش علم و فناوری
جهان اسلام

شیراز، بلوار جمهوری اسلامی، خیابان جام جم

کدپستی: ۷۱۹۴۶۹۴۱۷۱

<https://isc.ac>